

Aan:
De minister van Economische Zaken,
De heer H. Kamp

De voorzitter van VNO-NCW,
De heer H. de Boer

BETREFT Besparingsverplichting industrie

DEN HAAG 23 maart 2017

E-MAIL

ONS KENMERK

TOESTELNUMMER

BIJLAGE(N)

Mijne Heren,

Medio februari verzocht u mij op te treden als procesbegeleider bij nader overleg over het besluit van het kabinet een besparingsverplichting aan de industrie op te leggen en de wens van de industrie aan deze verplichting op een andere manier vorm te geven. Ik heb positief geantwoord op uw verzoek onder een aantal condities, waarmee u beiden heeft ingestemd.

Mijn bevindingen vat ik als volgt samen.

Van de zijde van de industrie is in de tweede helft van februari een alternatief voorstel gedaan voor realisatie van de beoogde 9 PJ finale energiebesparing. Dat voorstel is in detail besproken door een delegatie van VNO-NCW en de betrokken brancheorganisaties met ambtenaren van het ministerie van EZ. Deze besprekingen zijn op constructieve wijze gevoerd en hebben geleid tot wezenlijke aanvullingen en aanpassingen van het voorstel van de industrie. Het definitieve voorstel is met een begeleidende brief als bijlage toegevoegd.

Met plezier kan ik melden dat de gezamenlijke conclusie van partijen is dat zij er vertrouwen in hebben dat met het alternatieve voorstel de beoogde 9 PJ kan worden gerealiseerd.

Aan deze overeenstemming liggen een aantal elementen ten grondslag:

- de maatregel is concreet uitgewerkt, zowel inhoudelijk als wat betreft tijdsfasering, en kan rekenen op zeer groot draagvlak bij de MEE-bedrijven
- de maatregel houdt in dat individuele bedrijven de verplichting accepteren om het bedrijfsspecifieke aandeel van de beoogde 9 PJ additionele finale energiebesparing te realiseren
- aan bedrijven die verwijtbaar geen invulling geven aan deze verplichting wordt een sanctie opgelegd die dusdanig zwaar is dat het in bijna alle gevallen aantrekkelijker is om te investeren in de besparing
- introductie van een vereveningsmogelijkheid en een fonds voor investeringen dragen bij aan de haalbaarheid van de beoogde 9 PJ

- geborgd is dat realisatie van 9 PJ additionele finale energiebesparing niet ten koste zal gaan van realisatie van 22 PJ finale energiebesparing in het MEE convenant
- als desondanks de geprognostiseerde 22 PJ niet wordt gehaald, of tussentijds onvoldoende voortgang wordt geboekt, zal alsnog een dwingende, wettelijke maatregel worden opgelegd.

Op basis van het voorstel en de daarmee verbonden onzekerheden schat ECN het effect van de maatregelen op 5 - 10 PJ finale energiebesparing. ECN concludeert dat bij een voorspoedige implementatie en uitvoering met dit voorstel kan worden voldaan aan de beoogde 9 PJ.

Indien de minister zou besluiten de wettelijke besparingsverplichting te vervangen door het bijgevoegde voorstel van de industrie, dan adviseer ik hem de voorgenomen AMVB voor de wettelijke verplichting zodanig voor te bereiden dat hij zonder vertraging kan worden ingevoerd, wanneer dit nodig blijkt om de afgesproken voortgang en realisatie te borgen.

Ik adviseer u voorts de voorzitter van de Borgingscommissie te verzoeken het Industrievoorstel te bespreken met de partners van het Energieakkoord.

Ik ga er vanuit dat hiermee mijn rol als procesbegeleider is beëindigd.

Met vriendelijke groet

Ed Nijpels,
~~voorzitter~~ Borgingscommissie Energieakkoord

VNO NCW

Adres/Address

Drs. E.H.Th.M. Nijpels
p/a SER

Postadres/Postal Address

Telefoon/Phone

Telefax/Fax

Briefnummer

Den Haag

15 maart 2017

Onderwerp

Invulling 9 PJ additionele finale
energiebesparing door MEE-bedrijven

Telefoonnummer

E-mail

Geachte heer Nijpels,

Graag bericht ik u dat vertegenwoordigers van de brancheorganisaties namens de ETS-bedrijven die deelnemen aan het MEE-convenant gezamenlijk een maatregel hebben uitgewerkt ter invulling van de 9 PJ additionele finale energiebesparing door de MEE-bedrijven. Hiermee wordt praktisch invulling gegeven aan de realisatie van de doelstellingen van het Energieakkoord voor duurzame groei.

De maatregel houdt in dat individuele bedrijven de verplichting accepteren om het bedrijfsspecifieke aandeel van deze 9 PJ aan aanvullende finale energiebesparing te realiseren. Deze verplichting wordt vastgelegd in een aparte afspraak die wordt vastgelegd in een addendum op het MEE-convenant. De bedrijven zullen deze verplichting invullen met maatregelen voor zover deze additioneel¹ zijn ten opzichte van de afspraken in het MEE-convenant. Voor de uitvoering van deze aanvulling op het MEE-convenant wordt nauw aangesloten bij bestaande processen die worden gevolgd in het MEE-convenant. De bedrijven kunnen de verplichting tevens invullen via een systeem van verevening, waarbij een eventuele over-performance van een MEE-bedrijf wordt overgedragen aan een ander MEE-bedrijf.

Als wordt vastgesteld dat een MEE-bedrijf zijn aandeel van de besparingsverplichting niet levert, door aanvullende maatregelen of via

¹ notitie ECN. Eén op een afspraken: wanneer additioneel? d.d. 8 maart 2016

verevening, dan wordt een sanctie opgelegd. De hoogte van de sanctie wordt bepaald aan de hand van het deficit van het aantal te leveren GJ. De sanctie is 12 euro per niet geleverde GJ. Deze sanctie is dusdanig zwaar dat het in bijna alle gevallen aantrekkelijker is om de investering te doen dan om de sanctie te riskeren. Dit wordt versterkt doordat het bedrag dat als sanctie zou moeten worden betaald - via een tendersysteem - door concurrenten kan worden gebruikt als een investeringspremie voor investeringen in hun onderneming bovenop hun bedrijfsspecifieke verplichting². Voor de uitvoering van de inning en het beheer van de sancties en het tendersysteem wordt door de MEE-bedrijven nog een privaat proces ingericht.

In beginsel blijft het MEE-convenant onveranderd. In oktober 2016 zijn via zogenaamde Energie-efficiencyplannen (EEPs) maatregelen ingediend om invulling te geven aan het MEE-convenant. Hieruit volgt dat er voor 15½ PJ (finaal) zekere procesefficiency maatregelen zijn ingediend, en voor nog eens 16 PJ (finaal) aan voorwaardelijke en onzekere maatregelen. Volgens de prognoses van ECN zou in de periode 2017 - 2020 een verbetering van de energie-efficiency worden gerealiseerd van in totaal 22 PJ (finaal). De MEE-bedrijven ontlenen voldoende vertrouwen aan de systematiek van de MEE-convenanten – onder meer op basis van de ervaring uit het verleden – dat deze prognose van ECN ook gerealiseerd zal worden.

Als ondanks dit vertrouwen de geprognoseerde 22 PJ (finaal) niet voor het eind van de convenantsperiode wordt gehaald, of tussentijds onvoldoende voortgang wordt geboekt, zal het kabinet om de voorgenomen energiebesparing te realiseren alsnog een dwingende wettelijke maatregel treffen. In het addendum van het MEE-convenant wordt nader uitgewerkt hoe deze voortgang precies wordt gemonitord. Er blijft op deze wijze ruimte voor de flexibiliteit, verevening en solidariteit die het convenant biedt en die niet als zodanig in de AMvB zit die het ministerie in voorbereiding heeft.

Om te waarborgen dat de aanvullende energiebesparing van in totaal 9 PJ (finaal) wordt gerealiseerd is het addendum op het MEE-convenant vormgegeven als een aparte afspraak die onafhankelijk is van de voortgang van het MEE-convenant. In de bijlage bij deze brief is de maatregel nader uitgewerkt.

Kortom, met deze afspraken wordt de 9 PJ additionele finale energiebesparing onder het Energieakkoord voor duurzame groei gegarandeerd en wordt 22 PJ finale energiebesparing binnen het MEE-convenant geborgd. Ik verzoek u daarom – mede namens de voorzitters van de MEE-branches die deze brief ook hebben ondertekend – om de voorzitter van de Borgingscommissie en de minister van Economische Zaken hiervan

² Bedrijven die eerder een sanctie hebben gekregen zijn vanwege een deficit aan besparing in hun plan, kunnen eveneens meedingen in de tender om alsnog hun deel van de bedrijfsspecifieke verplichting in te vullen

VNO NCW

Blad
3

op de hoogte te stellen en de minister van Economische zaken te adviseren deze maatregel over te nemen en deze in de plaats te laten komen van de AMvB die hij op dit moment in dit kader in voorbereiding heeft.

Hoogachtend,

~~J. de Boer~~
Voorzitter VNO-NCW

~~M. Williams~~
Voorzitter Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI)

~~W.J.H.M.B. Hamers~~
Vereniging Nederlandse Metallurgische Industrie (VNMI)

~~B.L.T.M.J.C. Ortega~~
Voorzitter Koninklijke Vereniging Petroleum Industrie (VNPI)

Ing. H.P. van Houtum mba
Voorzitter Koninklijke Vereniging van Nederlandse Papier-
en kartonfabrieken (VNP)

~~J. Adema~~
Nederlandse Brouwers

~~P.F. van Rhee~~
Voorzitter Vereniging van Nederlandse Glasfabrikanten (VNG)

Bijlage bij brief 17.10.304

De maatregel wordt hier nader uitgewerkt.

1. In het Energieakkoord is afgesproken dat de energie-intensieve industrie – in aanvulling op de afspraken in het MEE-convenant – maatregelen neemt om de energie efficiëntie te verbeteren.
2. Deze aanvullende verplichting wordt vastgelegd in een aparte afspraak die een uitbreiding vormt van het MEE-convenant. De uitvoering sluit nauw aan bij bestaande processen en de aparte afspraak is onafhankelijk gesteld van de voortgang van het MEE-convenant.
3. De aanvullende verplichting houdt in dat de MEE-bedrijven zich individueel committeren om de bedrijfsspecifieke bijdrage aan de 9 PJ finale energiebesparing te realiseren met maatregelen voor zover deze additioneel¹ zijn ten opzichte van de afspraken in het MEE-convenant.
4. In beginsel blijft het MEE-convenant onveranderd. Wel wordt nader geborgd dat de door ECN geprognostiseerde 22 PJ (finaal) voor de periode 2017-2020 met het MEE convenant wordt gehaald.

Invulling besparingsopgave per MEE-bedrijf

5. Elk deelnemend MEE-bedrijf krijgt naar verhouding van zijn energieverbruik (energetisch) een deel van deze aanvullende verplichting toebedeeld (hierna; de besparingsopgave). Bij de toedeling van deze besparingsopgave wordt rekening gehouden met eerdere investeringen in finale energiebesparing door het hanteren van een verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel wordt uitgewerkt aan de hand van de meest recente data die zal worden aangeleverd door RVO.nl.
6. Aan de individuele besparingsopgave wordt invulling gegeven doordat de MEE-bedrijven ieder een aanvulling op het EEP opstellen. Hierbij mag de besparingsopgave worden ingevuld met maatregelen voor zover deze additioneel zijn ten opzichte van de afspraken in het MEE-convenant. Voor het bepalen wat additioneel is, geldt de definitie zoals die is vastgesteld door ECN (notitie van 08-03-2016). Ook kan invulling worden gegeven door toepassing van het vereveningssysteem (zie hieronder bij Vereveningsmogelijkheid).
7. Deze aanvulling op het EEP dient voor 1 november 2017 bij RVO.nl ingediend te zijn. Hierin is aangegeven welke projecten worden uitgevoerd en/of op welke wijze van de vereveningsmogelijkheid gebruik wordt gemaakt. RVO.nl zal deze aanvulling op het EEP beoordelen. Onderdeel van de beoordeling is of de maatregelen additioneel zijn ten opzichte van het MEE convenant, de maatregelen de opgegeven finale besparing opleveren en de maatregelen tijdig genomen worden, zodat deze uiterlijk in 2020 worden gerealiseerd. Daarnaast beoordeelt RVO.nl of de ingediende plannen gezamenlijk voldoen

¹ Notitie ECN. Eén op een afspraken: wanneer additioneel? d.d. 8 maart 2016

aan de voortgang zoals is vastgelegd in het addendum op het MEE-convenant.

8. MEE-bedrijven hebben in aanloop naar het opstellen van deze aanvulling op het EEP conform de normale processen de mogelijkheid om met RVO.nl contact op te nemen. In het geval de aanvulling op de EEP niet goedgekeurd wordt, krijgt het bedrijf gelegenheid om binnen 4 weken dit oordeel te weerleggen of zijn EEP aan te passen. Het oordeel dat vervolgens door RVO.nl wordt geveld is definitief.
9. Elk MEE-bedrijf rapporteert de voortgang in de uitvoering van de aanvulling op het EEP als onderdeel van het EEP en dus gelijktijdig met de reguliere monitoringsrondes binnen het MEE-convenant. RVO.nl beoordeelt of de opgenomen maatregelen zijn uitgevoerd conform de (goedgekeurde) aanvulling op het EEP.
10. De resultaten van het MEE-convenant worden zoals gebruikelijk gemonitord in termen van procesefficiency en ketenefficiency. Voor het berekenen van de corresponderende finale energie-efficiency verbetering in PJ wordt de procesefficiency verbetering, voor zover die uit primaire energiebesparing bestaat, vermenigvuldigd met een factor 0,887.

Vereveningsmogelijkheid

11. De besparingsopgave geldt per MEE-bedrijf. Een eventuele *over-performance* van een MEE-bedrijf kan echter wel worden overgedragen aan een ander bedrijf of aangewend in een collectief voor het invullen van de besparingsopgave van die bedrijven.
12. Ieder MEE-bedrijf is verantwoordelijk en aansprakelijk voor zijn besparingsopgave. Wel geldt steeds dat de gerealiseerde besparing overdraagbaar is binnen MEE-bedrijven en tussen MEE-bedrijven onderling. Zij kunnen hierover private afspraken maken.
 - a. Ook wanneer een MEE-bedrijf (a) een deel van de toebedeelde additionele besparingsopgave invult met een besparing die bij een ander MEE-bedrijf (b) is gerealiseerd, blijft (a) aansprakelijk. Wel staat het (a) vrij om in de gesprekken met (b) het risico dat hieruit voortvloeit contractueel af te dekken.
 - b. Wanneer MEE-bedrijven gezamenlijk een project realiseren is het aan hen om in onderling overleg te bepalen hoe zij de resulterende besparing verdelen. Als een project wordt gerealiseerd in samenwerking met een niet-MEE-bedrijf wordt in het addendum op het MEE convenant uitgewerkt op basis van welke criteria dan de verdeling plaatsvindt. De wijze waarop dit gebeurt wordt inzichtelijk gemaakt in de op te stellen aanvulling op het EEP en de jaarlijkse rapportage.
 - c. De besparingsopgave kan worden ingevuld door een besparing bij een ander MEE bedrijf door:
 - i. hierover voorafgaand aan het opstellen van de aanvulling op het EEP afspraken te maken. Het bedrijf zal dan echter wel inzicht moeten geven aan RVO.nl in de afspraak of het bijbehorende contract;
 - ii. in de uitvoeringsfase een *over-performance* aan te wenden voor een ontstane *under-performance*. Ook in dit geval zal het bedrijf RVO.nl inzicht moeten geven in de gemaakte afspraak of het bijbehorende contract.

13. Wanneer de 9 PJ voor het MEE-convenant als geheel, of het evenredige deel voor de betreffende sector, is gerealiseerd, wordt geacht dat aan de aanvullende verplichting is voldaan en vanaf dat moment vervalt de sanctie voor de betreffende MEE-bedrijven. Vooraf zal worden vastgelegd welke bedrijven tot welke sector behoren, en wat het evenredige sectorale deel is.

Sanctiemechanisme

14. Een MEE-bedrijf dat verwijtbaar geen invulling geeft aan besparingsopgave of de uitvoering van de in de aanvulling op het EEP opgenomen maatregelen moet een van de besparingsopgave afgeleide compensatie in een fonds stoppen. Uit dit fonds worden additionele maatregelen gefinancierd zodat de opgave te allen tijde gerealiseerd wordt. De sanctie is gelijk aan 12 euro per GJ voor het deel van de besparingsopgave dat niet wordt gerealiseerd.
15. Het niet realiseren van de besparingsopgave is niet verwijtbaar in het geval:
- a. Er sprake is van overmacht (force majeure).
 - b. De inrichting per 2020 niet langer actief is (hetgeen overigens energiebesparing in absolute termen met zich brengt), of significante veranderingen in productie of productiecapaciteit optreden.
16. De hoogte van de sanctie die aan een bedrijf wordt opgelegd wordt afgeleid van het verschil tussen de gerealiseerde of geplande additionele finale energiebesparing en de besparingsopgave bij dat bedrijf vermenigvuldigd met 12 euro per GJ.
17. De sanctie is daarmee dusdanig zwaar dat het in bijna alle gevallen aantrekkelijker is om de investering te doen dan om de sanctie te riskeren. Dit wordt versterkt doordat het bedrag dat als sanctie zou moeten worden betaald via een tendersysteem door concurrenten kan worden gebruikt om een investeringspremie te krijgen voor investeringen in hun onderneming bovenop de besparingsopgave van het betreffende bedrijf.
18. Aan een MEE-bedrijf zal de sanctie worden opgelegd indien:
- a. Per 1 januari 2018 geen plan is ingeleverd.
 - b. Het plan van het bedrijf op 1 april 2018 niet is goedgekeurd door de RVO.nl (tenzij RVO door eigen oorzaak deadline niet haalt).
 - c. Als bij de periodieke monitoring door RVO.nl blijkt dat een MEE-bedrijf naar oordeel van RVO.nl verwijtbaar achterblijft bij de uitvoering van dit plan.
19. De gelden als gevolg van de sanctie worden aangewend voor een investeringspremie voor het realiseren van additionele finale energiebesparing bovenop de besparingsopgave van een bedrijf². Deze investeringspremie wordt verstrekt op basis van een tendersysteem. Dit gaat uit van de geleverde finale energiebesparing per euro.

² Bedrijven die eerder een sanctie hebben gekregen zijn vanwege een deficit aan besparing in hun plan, kunnen eveneens meedingen in de tender om alsnog hun deel van de bedrijfsspecifieke verplichting in te vullen

Bij deze tendering gelden de volgende eisen:

- Projecten realiseren finale energiebesparing;
- Projecten zijn additioneel ten opzichte van de afspraken in het MEE-convenant. Voor het bepalen wat additioneel is, geldt de definitie zoals die is vastgesteld door ECN (op 08-03-2016).
- Projecten zijn nieuw ten opzichte van de aanvullende EEPs
- Projecten kunnen binnen 2 jaar gerealiseerd worden.
- Met de investeringspremie kan maximaal 50% van de totale investering worden afgedekt.
- De tender wordt jaarlijks geopend tussen 1 mei en 1 oktober.

Voor het innen en beheren van de gelden en de tendering zullen de MEE-bedrijven een private uitvoerder in het leven roepen en financieren.

Gevolgen van deze maatregel voor het MEE-convenant

20. Het MEE-convenant blijft in stand. Voor alle partijen van dit convenant blijven de rechten en plichten die voortvloeien uit het convenant in beginsel ongewijzigd.
21. Op basis van de resultaten van de voorgaande convenantsperiode – rekening houdend met onder meer de lagere olieprijs – heeft ECN geprognosticeerd dat de opbrengst van het MEE-convenant in de periode 2017 – 2020 een totale verbetering van de energie-efficiency oplevert van 22 PJ (finaal).
22. De verbetering van de energie-efficiency van 22 PJ (finaal) kan, naar verwachting van de MEE-partijen, in deze periode worden bereikt door uitvoering van de procesefficiency maatregelen die reeds zijn ingediend in het reguliere EEP in 2016 en mogelijk nieuwe maatregelen.
23. In deze EEPs zijn in totaal voor circa 15½ PJ (finaal) aan zekere procesefficiency maatregelen opgenomen. De resterende 6½ PJ (finaal) kan onder meer worden gerealiseerd door voorwaardelijke en onzekere procesefficiency maatregelen uit de EEPs. Hiervoor is voldoende potentieel aan procesefficiency maatregelen in de EEPs. De systematiek van het MEE-convenant is, naar verwachting van de MEE-partijen, voldoende om de realisatie aannemelijk te maken.
24. Als ondanks de systematiek van het MEE-convenant de geprognosticeerde 22 PJ niet voor het eind van de convenantsperiode wordt gehaald, of tussentijds onvoldoende voortgang wordt geboekt, of aan de afspraken geen uitvoering wordt gegeven (onder punt 26), realiseren MEE-bedrijven zich dat alsnog een dwingende, wettelijke maatregel zal worden opgelegd.

Draagvlak voor de maatregel

25. Van doorslaggevende betekenis is dat deze maatregel kan rekenen op zeer groot draagvlak bij de MEE-bedrijven om te garanderen dat de besparingsopgave ook wordt gerealiseerd.

Via de besturen van de branches hebben de toonaangevende bedrijven uit de MEE-sectoren zich al achter deze maatregel en het addendum aan het MEE-convenant verklaard. Dit betekent dat op dit moment al voldoende kritische massa binnen bereik is, zodat er gegronnd vertrouwen kan zijn dat alle MEE-bedrijven zich op korte termijn akkoord verklaren met deze maatregel.

Tijdslijn

26. De tijdslijn voor de uitvoering van de afspraken is als volgt:

- a. 1 mei 2017: het addendum op het MEE convenant is technisch uitgewerkt en de handtekeningen van de bedrijven worden hiervoor opgehaald. In het addendum op het MEE convenant worden tevens de precieze criteria vastgelegd om de voortgang van het proces te bewaken.
- b. 15 juni 2017: Het addendum op het MEE is door de MEE-bedrijven getekend.
- c. 1 november 2017: aanvullingen op de EEP zijn ingeleverd en worden door RVO.nl zo snel als mogelijk beoordeeld en goedgekeurd (dit is uiterlijk 1 maart 2018 afgerond).
- d. Tot en met 2020: bedrijven voeren plannen uit en de voortgang wordt periodiek gemonitord door RVO.nl.

CONCEPT Interne notitie vertrouwelijk

Amsterdam, 21 maart 2017

Afdeling Policy Studies

[Resource Identifier]

Van**Aan****Kopie****Onderwerp** **Bevindingen VNO-NCW-voorstel MEE-bedrijven**

In deze notitie worden kort de bevindingen van ECN verwoord betreffende het voorstel van VNONCW van 15 maart 2017: "Invulling 9 PJ additionele finale energiebesparing door MEE-bedrijven". De vraagstelling is: Kan hiermee voldaan worden aan de 9PJ verplichting uit het energieakkoord, en onder welke condities is dat mogelijk?.

De algemene indruk is dat het voorstel een serieus alternatief voor een wettelijke verplichting kan zijn. Daarbij wordt gekeken naar effectiviteit, praktische uitvoerbaarheid en implementatievoorwaarden.

Daartoe heeft ECN nog een aantal vragen en kanttekeningen bij het voorstel aangegeven. Hierover is in verdere gesprekken met bedrijvenvertegenwoordigers en EZ helderheid gekregen. Dit wordt in onderstaande punten samengevat en vormt mede basis voor de ECN-bevindingen. De notitie gaat niet verder in op die aspecten die op basis van de tekst van het voorstel zelf al helder waren, maar concentreert zich op de verduidelijkingen, met name waar die van belang zijn voor een eerste effectschatting.

Het tijdig in beeld krijgen van een mogelijk tekortschieten van bedrijven bij het realiseren van de opgave

Bij de overeengekomen verplichting is uitval mogelijk, bij bedrijven die onvoldoende mogelijkheden zien of middelen hebben om er aan te voldoen. In de aanvulling op het EEP zullen projecten worden opgevoerd die door RVO worden getoetst op:

- Dekking van de opgave: a) met eigen projecten b) verevening met andere MEE bedrijven, gespecificeerd c) hoeveelheid te verwachten deficit met boetegevolg
- Concreteheid, tijdigheid en realisme van de projecten¹
- Additionaliteit en bijdrage aan finaal conform de ECN-notities bij de 1 op 1 afspraken
- Tijdlijn die het mogelijk maakt de voortgang te toetsen.

¹ waar in de reguliere EEP nog een categorie-indeling mogelijk is in zeker, voorwaardelijk en onzeker is dat in de aanvulling niet meer mogelijk

Het helder maken bij de bedrijven van de handelingsalternatieven en gevolgen daarvan.

Als bedrijven onvoldoende maatregelen op eigen terrein zien zijn de volgende stappen mogelijk:

- Met een of meer andere MEE bedrijven formeel afspreken dat zij extra besparingsprestaties beschikbaar stellen om het tekort aan te vullen. Dit is dan consistent in de EEP-aanvulling bij alle betrokken bedrijven. In het voorstel wordt aangegeven dat er een systeem van verevening wordt voorzien.
- Het melden van een tekort, met doteren van het overeenkomende boetebedrag aan een fonds beheerd door de private uitvoerder van de boeteregeling. Daarmee vervalt de resterende verplichting bij het bedrijf en komt geld vrij voor het opvullen van het collectief tekort. Uit het fonds worden aanvullende projecten collectief ingekocht bij MEE-bedrijven. Deze projecten vallen dan buiten de opgave van deze bedrijven en kunnen door deze bedrijven niet meer als eigen prestatie worden opgevoerd. Het tendersysteem voor deze inkoop heeft het meeste effect in een zo vroeg mogelijk stadium.
- Het niet voldoen aan de verplichtingen of de boetebetaling, of het opzeggen van deelname aan het MEE-convenant. In dat geval gaat privaatrechtelijk boete ingevorderd worden.

Duidelijk handelingsperspectief voor de rijksoverheid

De Rijksoverheid ziet via RVO toe op de voortgang van het MEE-convenant en de aanvulling. Daarmee heeft ze de verantwoordelijkheid om voldoende te faciliteren en tijdig te signaleren en in overleg te treden. Als de voortgang of resultaten onvoldoende zijn kan een wettelijke verplichting worden opgelegd met een AMVB. Daarin wordt de nog niet gerealiseerde opgave (van baseline plus 9 PJ) opgelegd over de dan toegepaste werkingsperiode, waarbij besparing in het jaar van invoering wordt meegeteld. Momenten voor afweging zijn voorzien bij het:

- tekenen van de aanvulling door alle deelnemers (juni 2017);
- beschikbaar komen van het overzicht van de getoetste aanvullingen op de EEP's (jan/feb 2018)
- beschikbaar komen van resultaten van de reguliere MEE en MEE-aanvulling jaarlijks in juni 2018, 2019 en 2020.

Verduidelijkingen in de tekst van het voorstel

- Volgens de NEV 2016 is 1,1 PJ effect te verwachten van de versteviging van de reguliere EEP-cyclus plus 0,1 PJ effect van de verhoging van de EIA begin 2016. Deze effecten zouden in 2020 moeten leiden tot een 1,2 PJ hogere besparing in de reguliere EEP's dan de nu aangegeven 22 PJ. Deze 1,2 PJ draagt bij aan het vervullen van het doel van 9 PJ finaal uit het Energieakkoord. Daardoor is in de aanvullende opgave van 9 PJ via de verplichting in feite 1,2 PJ ruimte ingebouwd voor tegenvallers.
- De boeteclausule is ook effectief als bedrijven tussentijds het convenant opzeggen, dit wordt in een privaatrechtelijke overeenkomst vastgelegd.
- De wijze van toetsen en berekenen van de finale besparing in de aanvullende opgave is conform de aanpak van ECN bij de 1 op 1 afspraken, dus niet op basis van de primaire

besparing vermenigvuldigd met 0,887. Besparing op elektriciteit krijgt dan een minder groot gewicht dan bij primaire besparing, en besparing met WKK telt niet mee. Bedrijven moeten dus voor de extra opgave een monitoring toepassen die anders is dan voor de reguliere EEP.

- Om op basis van RVO-gegevens een verdeling van de opgave te maken, met eventuele weging voor early action, is inzicht in het finale energiegebruik en de besparing daarop nodig. Het is niet zeker of alle informatie in finale termen bij RVO beschikbaar is.
- Het boetesysteem vervalt pas als uit de RVO monitoring blijkt dat het totale resultaat bereikt is, reeds opgelegde boetes zijn niet terugvorderbaar.
- Force majeure heeft betrekking op onvoorziene situaties waar het bedrijf geen invloed op heeft, dit wordt nog uitgewerkt.

Bevindingen

Met de in deze notitie toegevoegde verhelderingen en uitwerking kunnen de onzekerheden betreffende het effect van de voorgestelde maatregel worden bepaald. De belangrijkste onzekerheden betreffen:

- Onzekerheden bij de implementatie van dit beleid in 2017. Deze zijn nu beperkt tot:
 - het tekenen van de aanvulling op het MEE-convenant,
 - tijdige en volledige uitwerking van het addendum,
 - goedkeuring in de BEA
 - het tijdig en volledig beschikbaar hebben van de organisatorische randvoorwaarden en RVO-capaciteit
 - de volledige en concrete indiening van de aanvullingen op de EEP's eind 2017Deze onzekerheden zijn niet gekwantificeerd, en zijn dus geen onderdeel van het hier voorlopig ingeschatte effect. Dit ingeschatte effect geldt daarmee dus voor de situatie dat de implementatie in 2017 succesvol verloopt. De maatregel wordt beschouwd als "voorgenomen beleid" in de NEV2017.
- Niet of niet tijdig voldoen door bedrijven aan de verplichting van de aanvulling, vanaf de eerste resultatenronde over 2017 in juni 2018. Dit betreft de volgende elementen:
 - Het is mogelijk dat een belangrijk aantal bedrijven in de EEP-aanvulling niet voldoende maatregelen in de eigen inrichting voorzien. De hoeveelheid potentieel die in de ogen van de bedrijven onder invloed van de mogelijke boete rendabel wordt. (gemiddeld 25% van het EEP extra +/- 10%). Per saldo is er dan een initieel tekort van 1 tot 5 PJ. Voor individuele bedrijven kan het tekort procentueel groter zijn. De spreiding in individuele situaties was in het verleden aanzienlijk.
 - De transparantie en effectieve werking van het onderlinge vereveningssysteem. Bedrijven die een surplus in potentieel zien, kunnen terughoudend zijn om dit aan te bieden voor verevening, met het oog op tegenvallers. Ze kunnen ook afwachten tot er een boetesysteem komt waarmee ze mogelijk meer premie kunnen binnenhalen.
 - De tijdige en voldoende werking van de inkoop van extra besparing via het boetefonds. Bedrijven zullen terughoudend zijn met stortingen in het boetefonds en dit proberen te vermijden. Liever voeren ze plannen op die nog onzeker of voordelig zijn. Op een later tijdstip kunnen dan situaties optreden dat projecten niet tijdig uitgevoerd zijn. Het fonds kan effect hebben als het met name in 2018 al in werking treedt, maar de boete zal vooral prohibitief werken. Geschat

wordt dat er na verevening en inclusief het effect van de investeringspremie per saldo een tekort van 0,5-3 PJ op de beoogde 9 PJ finaal resteert. In de loop van 2018 kan voor het eerst worden vastgesteld of er voldoende extra projecten worden aangeboden aan het boetefonds.

- Tekort schieten van de prestaties in de reguliere MEE-cyclus, onder invloed van de inspanningen in de aanvulling. In het voorstel wordt aangegeven dat in het reguliere traject tenminste 22² PJ finaal besparing moet worden gehaald. De prioriteit voor bedrijven komt te liggen bij het zeker stellen van de opgave in de aanvulling. Er zal mogelijk door de bedrijven minder capaciteit ingezet worden voor het reguliere deel. Mogelijk worden projecten ook uit de reguliere EEP gemodificeerd omgezet in projecten voor de aanvullende opgave. Daar tegenover staat dat door de versteviging van de EEP-cyclus en EIA-verhoging hier al 1,2 PJ extra wordt geraamd. Uitval aan onderkant bandbreedte kan oplopen tot mogelijk 2 PJ.
- Het niet of niet tijdig effectief in werking hebben van de AMVB die als sanctie geldt voor dit voorstel. De reparatie via de AMVB wordt naar verwachting pas in een laat stadium ingezet. Er van uit gaande dat eind 2017 de implementatie van de MEE-aanvulling is geslaagd zullen eerst resultaten van 2017 worden afgewacht in juni 2018. De kans is klein dat mogelijke tegenvallers zodanig ernstig zijn dat de AMVB dan al in werking wordt gezet. Dit zal eerder plaatsvinden na juni 2019. In dat geval is het reparatie-effect van de AMVB naar verwachting beperkt (1 PJ op de onderwaarde)

Op basis van het voorstel en inschatting van deze onzekerheden heeft ECN, op basis van de nu beschikbare informatie, een inschatting van het effect van de maatregel gedaan, in relatie tot de opgave van 9 PJ finaal uit het energieakkoord. Het geschatte effect bedraagt 5-10 PJ finaal met een middenwaarde van 8 PJ finaal. De risico's bij de implementatie gedurende 2017 zorgen nog voor onzekerheden die niet in de cijfers verwerkt zijn. Bij een voorspoedige implementatie en uitvoering kan met het voornemen dus worden voldaan aan de 9 PJ verplichting uit het Energieakkoord.

Bijlage

Deze notitie verwijst naar het voorstel met bijlage van VNO NCW

Brief aan dhr E.T.H.M. Nijpels d.d. 15 maart 2017

Kenmerk:

Onderwerp: Invulling 9 PJ additionele finale energiebesparing door MEE-bedrijven

² Dit getal wordt nog geverifieerd aan de hand van RVO-gegevens
vertrouwelijk